

A soproni főreáliskola Berzsenyi-önképző köre f. hó 17-én tartotta 8. rendes gyűlését dr. Kárpáti Károly tanár ur elnöklete alatt. A jegyzőkönyv hitelesítése után Meller Samu VI. o. t. Petőfi «István öcsémhez» cz. epistoláját fejtegette röviden, de velősen. Krausz Mihály VIII. o. t. megdicséri a munkát, Frank Kálmán VII. o. t. kevesbé. Elnök ur a lényeges hibák felemlítése után elismerést szavaz Mellernek, ki mint kezdő szépen megfelelt feladatoknak. Buzdítja további munkásságra!

«A czirkus életből» cz. munkát elnök ur oly gyengének találta, hogy bírálatra sem tartotta érdemesnek. Visszaadottt benyújtójának. Következtek a szavalatok a Gyulai ünnepekre; szavaltak Gyulaiától: Schvarcz Ernő VI. o. t. «Barátom halálára», Krausz Mihály 8. o. t. «Pókainé», Wapp Sándor VII. o. t. «Pókainé», Uhl Sándor VIII. o. t. «Hazám», Krausz Sándor VI. o. t. «Pókainé». Elnök ur munkásságra buzditván a kör tagjait, a gyűlést feloszlatta.

Jelentés az ujvidéki Vörösmarti önképzőkör II. időszaki munkálkodásáról.

Egy időszak ismét elmúlt, valamint mi is el fogunk mulni. Az van hátra, hogy mi mikép, hogy munkálkodtunk, végre mikép munkálkodott Vörösmarty körünk. Beérkezett 22 mű, ebből közgyűlés előtt bíraltatott 9 mű és pedig 4 próza, 5 költemény. Zsengék tárába ítéltetett 5 mű, felolvasásra 3 mű, elvettetett 1 mű. Volt összesen 7 gyűlés, ebből 3 közgyűlés, 3 bíráló gyűlés és 1 rendező gyűlés. Szavalat volt összesen 5. Ebből I. fokos volt 2, II. fokos 2, III. fokos 1. Ha most az I. időszaki munkálkodást hozzávesszük, beérkezett 52 mű. Közgyűlés előtt bíraltatott 22 mű, marad a III. időszakra 30 mű. Szavalat volt 15. Ebből I. fokos 9, szavalat II. fokos 3, III. fokos 3.

A nagybeeskereki főgimn. önképzőköre működését október elején kezdte. Vezető tanár: Balázs Gyula, tisztikara: Elnök Grób Béla VIII, főjegyző Lóza Jenő VIII, pénztáros Hesz Miklós VIII. Szerkesztő Winter Lajos VII, jegyzőtárs Radocsay László VII. A kör eddtg 12 rendes és 3 rendkívüli gyűlést tartott. A kör igen munkás, ezt mutatják a következők: Szavalat és szóneklás volt eddig 55. Kitüntek Lang B. VIII. és Kelemen K. VII. Az elfogadott művek száma 32. Irták: Grób B. VIII. 11-et, Horváth G. VIII. 1-et, Knopf VIII. 2-öt, Lang B. VIII. 1-et, Mathiasz VII. 5-öt, Radocsay VII. 2-t, Soós Gy. VII. 2-t, Szigethy Vilmos VI. 7-et, Kugelsmann K. V. 1-et. Bírálalt volt összesen 38, kitüntek Lóza J. VIII. Neuman R. VII. A pályatételek a következők: 1.

Mindenszentí Gedeon hazafias és vallásos költeszete. 2. Szónoki beszéd márcz. 15-ére (Lejárt nyertes Grób B. VIII.) 3. Történelmi beszély.

A kör legközelebbi gyűlése Kossuth-gyász-ünnep lesz.

A szatmári Kazinezy-önképzőkör f. hó 10-én tartotta III-ik nagy diszgyűlését igen szép számu közönség előtt Arany János emlékére.

10 órakor d. e. már telve volt az intézet nagy terme igen szép és diszes közönséggel. Először az énekkar énekelt el egy Vadász-dalt Göbb Gy. VIII. o. t. vezetése mellett, ezután szavalatok következtek, majd ismét az énekkar adott elő több sikerült dalt szünni nem akaró tetszészaj és taps mellett, mire fél egy órakor az ülés véget ért.

Szerkesztői üzenetek.

Hodács Á. Szeged. Üdvözlét. Mindent megkaptunk. Az értesítője most már jobb, mint a mult időszakban volt, de azt az egy elégséget a történelemből az év végére talán ki lehet majd javítani? A viselet, a viselet jó is lehetne ám! Ej, Gusztí, ez nincs rendjén. **Borbély L. N.**-körös. Legjobb lesz a tintát boltban venni, nem drága. Különben próbálja meg addig, míg nem sikerül, -- a leirt mód szerint nekünk sikerült. **Kerekes P.** Eperjes. A kért könyveket megkaptam-e? Mi intézkedtünk, hogy elküldjük. Bekötési táblánk van még vagy három darab. Egy darab postai elküldéssel 50 kr. Mult évfolyamunkból is van még 10 példányunk, egy kötött példány 2 frt 50 kr. fűzött 2 forint. **Junk K.** Szatmár. Köszönet. Az Önképzőköri tudósítás a minap kiszorult. Majd máskor helyre hozzuk. **Kovács Aladár.** Bpest. «A lant és kard hőse»-ről előre tudtuk, hogy meg fogja nyerni olvasóink tetszését. Ez a kis regény még sehol sem jelent meg, a szerző a Tanulók Lapja számára írta. **Botond.** Egyik versét itt közöljük:

Az elektromosság jaj de bő a légben, —
Elállott az égés rózsám tüdejében,
Fekete szénne lesz koporsóba zárva,
Aluminiumból koszorút reája!

Fáklyás zene hangzik szomorun utána,
Megered a könycsont minden koponyába,
Minden ideg súlyos rabigába görbed,
Képzeteim róla küszöb felé törnek. stb.

Ha önnél t. barátunk, ez is költeszet, s ha ezek után továbbra is annyit képzel magáról, s ha ezek a legjobb versei, melyekről azt mondja, hogy «ha még ezek sem válnak be, akkor velünk szemben teljesen elnémul» — akkor, kérjük az emberiség jóvolta s a saját reputációja érdekében, nemuljon el mielőbb. Azt írja, hogy szomorú lenne, ha biztatásra szorulna. No, mi többé nem is biztatjuk a versírásra! **Krausz A.** Sz.-Fehérvár. Dolgozatai beváltak, szívesen látjuk bármikor, csak arra kérjük, hogy a lapnak csak egyik felére írjon.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

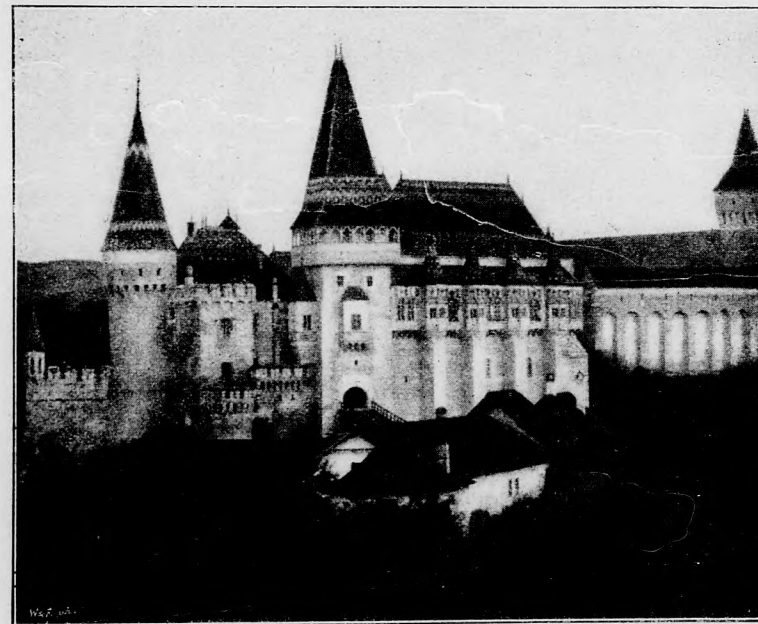
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:		SZERKESZTŐSÉG:	
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL		Budapest, IX., Lónyai-utca 9.	
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.		KIADÓHIVATAL:	
Negyed évre	1 frt.	Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.		Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.	
Megjelenik minden vasárnap.				HIRDETÉSEK felvételnek és jutányosan számíttatnak.	

VAJDA-HUNYAD.

Magyarország egyik legszebb lovagvárának képét adjuk. A vár délfranciaországi mesterek remeke s bár stílyje nem egyöntetű, mégis számos kisebb-nagyobb bástyája és tornyai, gót

nyat vont és új tornyokat rakatott. Zólyomi Dávid építtette az u. n. Nebojsza tornyot. Mátyás halála után Corvin Jánoséba, de később a Török-család birtokába került, s Török István-

stíli faragásu erkélyei, ablakai festői benyomást tesznek. Hunyadi János 1452-ben csak a Zalasd vize fölött levő gót stíli főépületet emeltette, melynek fő része a két sor márványoszloppal elosztott lovagterem, padlatában a Hunyadi, Szilágyi és az ország czimerével. Mátyás 1480-ban a hídfőnél keresztoszárnnyal töltötte meg, Bethlen Gábor a kápolna beépítésével új szár-

tól a Bethlenek szereztek meg, 1599-ben Mihály oláh vajda felégette, később kincstári birtok lett s az maradt a mai napig, de fentartásáról nem gondoskodtak. 1854-ben leégett. 1867-ben a magyar kormány Schulek Ferenczet, utána Steindl Imrét bizta meg restaurálásával, mely nagy arányokban folyik, de még most sincs befejezve.

IRODALMUNK JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

VAJDA PÉTER.

(1808—1846.)

E férfiú életpályája egyszerű volt, mint egyszerű a szabad természet, melynek igazibb hive s buzgóbb tanulmányozója nálánál senki sem volt.

1807-ben született Vanyolán, Veszprém-megyében, szegény, de jó és derék szülőkől, kiknek oldala mellett nyerte első oktatását. A természetnek gyermekora óta végtelen imádója lévén, az orvosi pályára készült s Pestre költözött, hol megélhetés dolgában teljesen saját erejére volt utalva s szerény szükségletét magántanításból fedezteté.

Mostoha viszonyai folytán az orvosi szigorlatokra szükséges költségeket meg nem szerezhetvén, az irodalmi munkásságra adta magát, s e téren sokoldalu tehetséget és ügyességet fejtett ki. Hosszabb külföldi utazás után 1842-ben a pesti evangélikus iskolában, majd 1843-ban a szarvasi főgymnasiumban volt tanár, hol nemes és lelkesítő hatásával, erkölcsi és nemzeti irányban legtöbbet tett az iskola hírének és nevének emelésére.

Gyönyörű költeményeket írt prózában. E téren ő az úttörő, s talán az egyetlen magyar

költő. Elmékedéseit mély áhitat, tiszta filozófiai felfogás s bensőség jellemzik.

Vajda Péter neve az újabb nemzedék előtt már kevésbé ismeretes. Ennek okát részben annak kell tulajdonítanunk, hogy ő már ezelőtt félszázaddal elköltözött az élők sorából, részben pedig annak, hogy olyan önálló kötettel, mely maig is megtartotta volna vonzó erejét, nem lépett a nyilvánosság elé.

Hogy Vajda Péter a szó szoros értelmében igazi költői tehetség volt, arról bárki is meggyőződhetik, ha például elolvassa az ő gyönyörű prózában írt költeményét, melynek «Napköltekor» a címe.

«Falusi templom» című remek kis költeménye egy áhitatos szív elmékedése, a végtelenség előtt porbadomló szívé, mely tele van sohajokkal és fohászokkal, s kicsiségének tudatában érzi törpeségét az Alkotó mindenható hatalmával szemben.

Ti már csak anthológiákból ismerhetitek Vajda Pétert, de ne mulasztátok el olvasni műveit.

Műveiben az alázatosság és felmagasztaltság, a költészet és az imádság a legszebb harmoniában egyesülnek.

— y.

A kard és lant hőse.

— Történeti regény. —

(3.)

Az ifjuság számára írta: GAÁL MÓZES.

A török tiszt bizott eleinte katonáinak nagyobb számában, csak hogy azokat nem szedhetette össze, nem volt a szűk hegyi uton elegendő hely. Mikor aztán leghevesebben folyt a küzdelem, három éles fütty süvöltött át a légen. Vojkovics adott jelt rejtőz embereinek. Megmozdultak jobbról is balról is a cserjék lombjai. Lábak dobogása hangzott. Kiabálás, biztató kurjantás volt reá a felelet. Ettől aztán megijedt a török, elvesztette a fejét, sokan neki ugráltak a sebes pataknak, mások a meredek dombról rohantak le hanyathomlok. Nem volt már a spahi tisztnek olyan hatalma, hogy visszatérítette volna. Ő is futásra gondolt, mert mégis szebb az élet, mint a halál, ha főleg ez a halál nem is valami dicsőséges.

Vojkovics azonban ezt a reményét is megsemmisítette, mert jó kardjával utat nyitott neki, olyan utat, mely egyenesen a Mohamed kebelébe juttatta, hol sok mindenféle gyönyörűség vár reá, csak az élet nem.

Fél óra nem telt bele s eleven török nem vala a zsákmányvivő szekerek mellett látható, csak még egy szorult a harmadik szekér alá, megbujva óvatosan két holt török mellett. Azon a szekéren pedig összekötve egy kilencz-tíz esztendősi fiú is hevert a saroglyában, kit a zsákmányhoz ráadásul dobott fel valamelyik török.

Efajta gyermekeknek jó hasznát vette a pogány, mert katonát nevelt belőle, ki idővel saját hazája ellen fordította a görbe török kardot.

Ez a fiú nagy fekete szemével rémülten nézte az öldöklést, apját kereste minduntalan, a ki szintén neki támadt a töröknek, de egyszer csak eltűnt. Ott feküdt szegény a szekér oldalán, melléből ömlött a vér . . .

— Apám, apám! — kiáltá a fiú, mikor már törököt nem látott, — hol van édes apám?

Miklós hallotta meg, ki három katonával éppen ekkor érkezett oda, távolabbról nézvé a tusát. Nemesak a fiút látta meg, hanem a szekér alatt rejtőző törököt is, a ki egy őrizetlen pillanatban fel akart szurni a kardjával, hogy elnémitsa örökre azt az izgága gyaur gyermeket, a ki siralmas kiáltásával még reá is fordíthatja a figyelmet.

A vakmerő Zrinyi-fiu kirántotta kardját s odafutott, hogy megmentse. Gyorsabb volt az

egyik kísérője; elvégezte helyette a véres munkát.

A saroglyában siránkozó fucskának kezéről, lábáról maga az urfi oldotta le a kötelet s nyájas szóval biztatta őt, hogy most már ne féljen, mert nem bánthatja őt a török.

— Hát édes apámat? — kérde a fiú. — Hol van édes apám. Nem látom őt.

— Szállj le, majd megkeressük.

Szegény fiú nem tudott lábra állani, mert fájt a lába, el is zsibbadt. Jó időbe telt, míg jártányi ereje visszatért. Akkor leszállott nagy nehezen, kezét meg akarta csókolni az urfinak, de Miklós nem engedte.

— Apádat, jer, keressük meg!

Nem kellett messze menniök, a fiú ráborult apjának holttestére és szivszaggatóan kezdett zokogni.

Miklós nem tudta, hogy mi lelte, az ő gyermek-szive is úgy megtelt keserűséggel. A paraszt fucska fájdalomra reá ragadt, mert ha nagy ur gyermeke vala is, egyenlőnek teremtette isten a gyermekszívet.

Letérdelt a parasztfiú mellé, reá tette kezét a vállára és azt mondta:

— Ne sirj, majd Vojkovics bácsi haza vitet az édes anyáddhoz.

A fiú zokogva felelé:

— Nincs nekem anyám, régen meghalt, . . . apám sincs, senkim sincsen, senkim.

— Akkor én elviszlek az apám várába, Csáktornyába. Ott aztán, meglásd, jó dolgod lesz.

Körül állották a két fiút Vojkovics és az erős legények. Hallották kisebbik uruknak a szavait s mély elérékenyülés szállotta meg őket. Nem volt az ő szívének sem vasból. Hallatára azoknak a szerető szavaknak, elgondolták: milyen emberszerető nagy ur lesz ebből a fiúból, milyen nagy áldás lehet ilyen urnak a várában szolgálni.

Zrinyi György uram a várba visszatérő fiának kérését teljesíté, mellé adá játszótársul, belső inasul a megmentett parasztfiúcskát.

III.

Most már én is árva vagyok!

Matyi, a parasztfiú, belső inasa lett Miklós urfinak. Másik nevét nem tudta, mert elég volt abban az időben a parasztnak egy név is, hát az apját csak Béres Mátyásnak hívták, az a Béres név bizonyosan nem a familiéé volt. Szolgált a földesurat, ki csak azt tudta róla, hogy van két ökre, van egy nyomoruságos szekere, avval eljárhat ur-dolgára. Rovásba vették: hányszor jött el, hányszor maradt el, azért

hogyan eljött, nem dicsérték meg, azért hogy nem jött el, néha a deresen szolgáltatták ki neki a jutalmat.

Matyi, a parasztfiu, hűséges ebnél hűségesebb inaskája lett Miklós urfinak. Mindig körülötte settenkedett, szerette volna minden kívánságát teljesíteni, ragyogott az arca, ha a vállára tette kezét. Fiatalabb volt az urfi, mint ő, de Matyi sem okosabb, sem bölsebb, sem hatalmasabb urat nem tudott elképzelni nála.

Miklós is megszerette a parasztfiut, mert a szeretet a jó szivekben mindig szeretetet szokott ébreszteni. Aztán különben is úgy tekintett rá, mint az ő első hadi zsákmányára: pártját fogta, megvédte őt a várbeli szolgálók, kukták durvasága ellen, kik eleinte irigykedvén az utszélről fölszedett gyermek jó sorsára, a mikor csak tehettek, agyarkodtak ellene, csufolták, el is döngették.

Matyi ugyan nem panaszkodott kis urának, de egyszer mégis megtudta Miklós, mert akkor talált az udvarba lejönni, mikor Matyit egy hetke lovászinás feltaszította s durván reá kiáltott:

— Eredj, vesztél volna ott, a honnan a nagyságos urfi bolond kedvében fölszedett.

Miklós arca lángvörös lett, nem sokat fontolgatta, hanem lovagló ostorával a nyaka közé suhantott a durva ficzkónak s reákiáltott indulatosan:

— Ugy bántsá máskor Matyit, hogy még rosszabbul jársz . . . Kelj fel, Matyi . . . Te pedig jer ide rögtön és kövesd meg, ha érdemtelennél megbántottad.

A lovászinás alázatosan megkövette Matyit. Hja, a nagyságos urfival hogy is mert volna szembezállani.

— Lásd, Matyi, — mondá nyájasan Miklós a fiúnak, — ezek reád haragúsznak, azért hogy én téged szeretlek.

— Ha megölnék is, csak az urfi szeressen tovább . . . én nem bánom. De a ki az urfit akarná bántani, azt én megölöm!

— Hátha erősebb volna, mint te?

— Ugy is megölném . . . Előbb én őt, aztán ő engemet.

Matyi olyan határozottan mondá ezt, mintha tökéletesen meg lett volna győződve arról, hogy nagyon okos dolgot mondott.

Egyszer beteg lett Miklós. Átjárta a hideg, ágyba kellett feküdni. Három napig nem látta Matyit, mert nem eresztették be a kamarások, nem is merté volna őket kérni. Csak ott gubbasztott a kötornác egyik szögletében, honnan a lépcsők vezettek a felső emeletre. György urat véletlenül meglátta, a mint fel

akart menni, talán éppen a fiához. A fiut hirtelen vakmerő bátorság szállotta meg, felugrott s a bán ur elé szaladt, letérdelpe előtte, összefogta a kezét és könyörgött:

— Alázatosan kérem . . . én Matyi vagyok . . . csak egy pillanatra szeretnék bemenni Miklós urfihoz . . . csak az ágyát szeretném megcsókolni . . . csak . . . én Matyi vagyok . . . az övé . . .

A hatalmas bán nem nézett reá haragosan, nem rugta el, hanem hajtogatta a fejét szóatlanul, nézett a fiura, kinek nagyon fakó, beesett volt az arca.

— Fiu, te is beteg vagy.

— Alázatosan kérem, nem . . . csak éhes.

— Nem adtak enned a kukták? — kérde haragosan György ur.

— Adtak, de én addig nem eszem, míg Miklós urfit nem látom.

— Jer utánam!

Fölvitte a fiut a beteg szobájába s ott így vezette be:

— No, Miklós, most már nem szabad, hogy beteg légy, mert a te inaskád éhen hal búbanatában miattad. Nézd!

Matyi letérdelt az ágy mellé, kibugygyant a szeméből a könny, kaczagott is hozzá, a selyemtakarót pedig megcsókolta.

Miklós felemelkedett az ágyból, odanyujtotta kezét Matyinak és meleg, meghatott hangon mondá:

— Köszönöm, Matyi, te jó pajtásom vagy.

— Nem, én inaskája vagyok, az is maradok, ha el nem kerget.

György ur valamit sugott a szolga fülébe s az nemsokára sült hussal és fehér kenyérral tért vissza.

— Add oda a kis fiúnak, — parancsolá a bán.

A fiu mohón vette át s a földre telepedve, evett.

— Jól esik, Matyi? — kérde Miklós örvendő areczal.

— Most már jól . . . olyan jól. Csak arra kérem, hogy legalább egyszer bejöhessek ide szolgálni. Tudok én vizet hozni, seperni, fát rakni a kemenczébe, mesét is tudok Árgyélus királyról és Tündér Ilonáról.

Miklós kérdőleg tekintett apjára:

— Szabad-e Matyinak hozzám jönni, édes apám?

— Szabad, fiam.

Nem volt Matyinnál boldogabb fiu a világon. El nem mozdult volna az ágy mellől, aztán bohóan mesélt, úgy, a mint a nagyanyjától

hallotta, toldott maga is hozzá, hogy még furcsább legyen, hadd kaczagjon rajta Miklós.

A betegség napjai még közelebb hozták egymáshoz a két fiúnak a szívét, nem volt választófal egyiknek előkelő származása, másiknak alacsony sorsa.

Mikor először fölkelte Miklós az ágyból, Matyi szégyenkezve, pironkodva kérte:

— Tanítson meg engemet imádkozni a jó istenhez!

Csodálkozva nézett rá a bán fia:

— Hát te még nem tudsz imádkozni, Matyi?

— Nem tanítottak imádkozni soha. Édes anyám tudom, hogy megtanított volna, de . . .

— Hát miért nem tette meg?

— Mert hamar meghalt . . . én akkor igen-igen kicsiny voltam.

— Szegény Matyi! Megtanítalak én imádkozni, beszéllek a szelid Jézuskáról. Látod azt a feszületet . . . lásd, gonosz emberek felfeszítették őt a keresztfára, azért, mert nagyon szerette a szegényeket.

— De a gazdagokat is, ugy-e Miklós urfi?

— Mindenkit szeretett ő, még azokat is, a kik keresztre feszítették. Nem is volt ember, hanem istennek a fia. Add ide a jobb kezedet, megtanítalak arra, hogy kell keresztet vetni, azon kell kezdened az imádságot.

Megtanította Matyit a keresztvetésre, meg az ur imádságára.

— Aztán szabad a jó istennek mindent megköszönni?

— Bizony szabad, nem csak szabad, hanem kell is hálát adni.

Matyi letérdelpe, összefogta a kezét, aztán keresztet vetett, elmondta az ur imádságát és hozzátette:

— Édes istenem, köszönöm szépen neked, hogy meggyógyítottad Miklós urfit. Ámen!

Ezért aztán a hatalmas bánnak okos, jó fia megölelte Matyit és megcsókolta.

Ha az angyalok ezt a menyországban meglátták, bizonyosan tapsoltak örömben és dicsérték az urat, a ki ilyen jó szívet adott Zrinyi György fiának.

(Folyt. köv.)

☪ keleti iskolákról.

— A Tanulók Lapja számára írta Sz. F. tanár. —

(Vége.)

A tudósnak vagy költőnek legbecesebb drágasága a tinta, papíros és eset. A gyermekeknek írásközben ujjait bemooskolni nem szabad s ügyelniük kell a test egyenes tartására,

miért is olvasás közben a könyvet a testtől mintegy 20 cm. távolságra kell tartaniok. Az iskolába csak papírt, íróeszközt és könyvet szabad magukkal vinniök. A tanuló tartozik magát illedelmesen viselni, sem lábait összeverni, sem jobbra vagy balra támaszkodnia nem szabad. Az utczákon hajigálni, ugrálni tiltva van. A hanyag tanuló a második megintés után a helyén, aztán az ajtó előtt térdepel s ha ez sem használ, testi fenyegetésben részesül.

A tanároknak tökéletesen bölcseseknek kell lenniök s csak a tanulók oktatásával szabad foglalkozniok, a mit meg is tehetnek, mert érte olyan díjazásban részesülnek, mely bőséges kényelmet és jólétet biztosít nekik és családjuknak.

Indiában az elemi oktatás az írásra, olvasásra és számolásra szorítkozik. A tanító és segédje bottal fölfegyverkezve, egy ház előtt fák alatt, rossz időben pedig valami földel alatt oktatják a körülöttük ülő gyermekeket. Az írás tanítása, melylyel az olvasásban való gyakorlás van összekapcsolva, először homokban, azután pálmalevelen vastollal, végre platanus leveleken tintafele festékekkel történik. Egyik gyermek a másiknak mutatja, egyik a másikat kihallgatja s így az oktatás kölesönös.

Különös gondot csak a brahminok felsőbb iskoláira fordítanak. A benaresi triziuri-nuddeah-i tudós iskolákban az avatatlanok — a kikhez a második és harmadik osztálybeliek is számítatnak — nyelvtant, hangmértant és szám-tant tanulnak, míg az avatottabbak a költészetben, történelemben, bölcsesletben, csillagászatban, orvostanban és jogtudományban nyerneket oktatást.

A tanuló öt évig csupán hallgató, azután megengedik neki, hogy gondolatait, kételyeit a tanár előtt elmondja és a vitatkozásokban részt vehessen. Az egész tanulási idő 12—20 évig tart, mely idő alatt a tanuló a tanárnál lakik, ki igen gazdagon van fizetve s ezért 6—12 tanuló ingyen szokott fölvenni, mivelhogy az oktatásért pénzt elfogadni illetlen és megvetésre méltó dolognak tartják, de ajándékot: szántóföldet, aranyat, drágaköveket, tehenet, lovat, napernyőt, papucsot, zsámolyt, gabonaműt, ruhát, mint a tanár és családja iránt tanusított hála kifejezését elfogadni szabad.

A tanulóknak a tanár iránt a legnagyobb tisztelettel kell viseltetni, a ki a tanárt megsérti, azt megbotozásra ítélik s az iskolából kitiltják. A tanítás modora szelid, mert a tanuló föltétlen hódolattal követi tanítója szavát. Ha a tanuló hibát követ el, a tanító kemény szavakkal feddi meg, figyelmeztetvén egyuttal,

hogy ismételt kihágásnál veréssel bünhődik s ha a kihágás hideg időben történt, akkor a tanító őt hideg hideg vízzel önti le.

A perzsák nevelése olyan, mint a nép élete, tehát nemzeti. Chinában a gyermeknek azt kell tennie, a mit apja cselekedett, Indiában a gyermek azt tanulta és tette, a mit kasztja parancsolt, Perzsiában a gyermek az államnak születik és neveltetik, tehát a szellemi nevelés mellett a testi nevelés a fő.

A perzsáknál a nyilvános nevelés a gyermek 7 éves korában kezdődött. Minden nagyobb városban voltak tanintézetek, melyekben a gyermekek három dolgot tanultak: lovagolni, nyíllal löni és igazat mondani. Olvasni és írni is tanultak, de erről nincsenek pontos adataink. 10—15 éves korukig imákat és vallási igazságokat tanultak, később a szent övet kapták meg, melynek fölvevésekor az ifju perzsa háromszor tett fogadalmat arra, hogy Zoroaszter tanait megtartja.

Az iskolák nyilvános helyek voltak, hova minden perzsa elküldhette gyermekét.

Külön nevelési módszerben részesültek a főrangú gyermekei. Az előkelő perzsáknak minden gyermeke a király palotájában nevelkedett, hol az önuralmat tanulta meg és a hol semmi illetlenséget nem látott vagy hallott.

Az egyiptomi nevelés a nép különféle osztályai szerint különböző volt. A papok és harcosok számára külön tanintézetek voltak Thebában, Memphisben és Heliopolisban. A tanárok papok voltak, tantárgyak pedig: nyelvtan, számtan, mértan, csillagászat, természettudomány, zene és vallás. Az írásnál papirozt és fekete vagy vörös tintát használtak. A számolást kezdetben egészen a gyermeki tehetséghez mérve játékkal s örömmel tanulják, mivel a gyermekek közül többen almákat és koszorukat kapnak, a szerint, a mint a feladott számtani példa megoldása kívánta. Írás háromféle volt: levelezői, költői és jelképes. Ez utóbbi nagyon nehéz volt s főleg a papok tanulták. Szóval az egyiptomiaknál a szellem még nem bontakozhatik ki nevelés által a természet békői közül s az öntudat tisztaságára még nem emelkedhetik.

Ime rövid vonásokban a keleti nevelés és iskolázás képe, mindenestre elég érdekes arra, hogy a régiek műveltségét a maival összehasonlítva, a kettő között a különbséget s az éles ellentétet fölismerjük.

Pythagoras tantétele.

— Pythagoras tantétele! — mondta kissé gúnyos izű hangon Czapai tanár úr s ezzel azt a kis czédulát, melyet én gyöngéd óvatossággal huztam ki a katedrán levő urnából, maga előtt gondosan simitgatta. Aztán megmutatta a skedát a mellette ülő főigazgatónak is s valamit sügött a fülébe. Végre nekem nyújtá azt a darab papirozt, hogy saját magam olvassam el a tétel czimét.

— Menjen a fekete táblához! — folytató Czapai tanár úr. Az a társam, a ki előttem vizsgázott és a hinárból nagy nehezen szerencsésen kimászott, lábujjhegyen ment ki a tanteremből s ajtót nyitva, hosszú fényvonalat bocsátott a szobába, melynek falán saját árnyékom imbolygását láttam.

Az ajtó becsukódott s ismét félhomály uralkodott a teremben. Meg kell jegyeznem, hogy azon augusztusi napon, midőn vizsgáztunk, rekenő hőség uralkodott s így nemesak a sötét-kék függönyök, hanem a félig betett ablakszárnyak is növelték a homályt. Az a csekély fény, a mi megmaradt, mind a katedrán és a fekete táblán összpontosult.

— Menjen a fekete táblához — és rajzolja az ábrát — ismétlé Czapai tanár, a ki észre vette, hogy habozom.

Az ábrát lerajzolni! ez az egyedüli, a mit a tételtől tudok. Megragadtam tehát egy darab krétát s lelkiismeretesen hozzá láttam a munkához. Nem akartam sietni; mennél több időt töltök el a rajzolással, annál kevesebb marad a szóbeli vizsgára.

De a tanár úr nem nagyon volt hajlandó ebbeli szándékomban gyámolítani.

— Gyorsan, gyorsan! szólalt meg. Hisz nem szükséges, hogy Rafael Madonnáját rajzolja a táblára!

Tehát kénytelen voltam a rajzolást befejezni — Irja most fel a betűket! . . . Csak izibe! ne fitogtassa a szép írását! Minek törüli el az a G-t?

— Hogy ne tévesszék össze a C-vel, melyet már előbb felirtam volt. Irok helyébe H-t.

— Mily gyöngéd gondolat! — jegyezte meg Czapai szokott gúnyos hangján. Bevégezte már? —

— Be! — Magamban meg azt gondoltam: Jaj de kár!

— Tovább! — Mire bámészkodik ott úgy, mint a borju az új kapura? Mondja el a tantételt!

No most jaj szegény fejemnek. A tantételre sehogy sem tudtam visszaemlékezni.

— A háromszögben, — kezdtem dadogva. — Nohát, csak rajta!

Elmondtam egy lélekzetvételeire mindazt, amit tudtam:

— A háromszögben . . . az átfogónak négyzete egyenlő a két befogónak négyzetével.

— Bármiféle háromszögben?

— Nem, nem, — sugta mögöttem valamely könyörületes lelkű társam.

— Nem! — ismétlélem gépiesen.

— Hát magyarázza meg miféle háromszögben?

— Derékszögű háromszögben, — sugta az előbbi hang.

— Derékszögű háromszögben, ismétlélem papagály módján.

— Csend ott hátul! — kiáltá Czapai tanár úr. — Ön szerint tehát az a nagy négyzög egyenlő a két kis négyzög mindegyikével?

Mi a manó? Én mondtam ezt? Hisz ez lehetetlen!

— Nem, mind a kettővel együtt.

— Tehát a kettő összegével; mondja: az összegével! És mondja egyenértékű, nem egyenlő! Most pedig bizonyítsa be!

Izzadtam, de homlokomon a roppant hőség daczára, jéggé fagyott az izzadság. Bambán bámultam a derékszögű háromszögre, az átfogónak négyzetére, s a két kisebb ivadékára: a krétát egyik kezemből a másikba vettem és semmit sem szóltam, azon egyszerű ok miatt, mivel nem volt mondani valóm.

Senki sem sugott már. A szobában a légynek röpülését is meg lehetett hallani. Czapai tanár rám mereszté sötét szemecskéit; káröröm ragyogott bennük; a főigazgató egy darab papirostra irogatott valamit. Egyszerre csak Czapai tanár egyet köszörülve torkán, nagy kegyesen e szóval fordult felém:

— Nos, tehát?

Én nem válaszoltam.

A tanár a helyett, hogy helyemre küldött volna, úgy bánt velem, mint a macska az egérrel.

— Hogyan? Talán a bizonyításnak valamely új módját keresi? . . . Nem mondom, hogy nincsen s hogy lehetetlen, de mi meglegszünk a régieknek egyikével is. Nem emlékszik már rá, hogy meg kell hosszabbítani a két oldalt, DE-t és MF-t, a míg találkoznak egymással. Hosszabbítsa meg tehát, csak bátran!

Gépiesen megeselekedtem, a mit mondott. Az ábra nagyobb és nagyobb lett és mint valami óriási szikla, úgy nehezedett a lelkemre.

Írjon egy betűt oda, a hol összetalálkoznak, egy N-t. Így! És most?

Némán, szótlánul álltam.

— Nem tartja szükségesnek, hogy N-től A-n át vonalat húzzunk a BHIC négyzög alapjáig? Én nem tartottam szükségesnek semmit sem, de szótfogadtam.

— Aztán hosszabbítsa meg a BH és MC oldalt is!

— Uh! Nem birtam már tovább!

— Most már, — folytatta a tanár — a magyarázatot már minden két éves gyermek is megadhatja. Nincs semmi megjegyezni valója BAG és NAF háromszögekre nézve?

S mivel, ha hallgattam, csak kinzásomat hosszabbítottam volna meg, lakonikusan feleltem: «Nincs».

— Tehát, ez azt jelenti, hogy ön nem tud semmit?

— Azt hiszem, hogy már észrevehette volna, — jegyeztem meg Szokrateszhez méltó nyugalommal.

— Oh bravó, nagyon jól van; de ön csakugyan tréfának tartja mindezt? És azt sem tudja, hogy a pythagorasi tantételt a szamarak hidjának is nevezik, mert éppen a szamarak azok, a kik rajta át nem másznak? . . . Menjen, menjen, Isten vele! Beláthatja, hogy megbukott a vizsgán. Így majd megtanulja máskor óráim alatt a Don Kihót-ot olvasni vagy macskákat rajzolni.

A főigazgató egyet szíppantott tubák piksziséből; én letettem a krétát és a szivacsot, s iskolatársaim elfojtott nevetésétől kísérve, büszkén indultam ki a szobából.

Három vagy négy tanuló társam várt odakünn, a kik már ép olyan jól letették a vizsgát mint én.

— Tehát felsültél?

— Hát persze, még pedig nagyon, — válaszoltam én nemes göggel.

Majd tovább folytatám: «Hisz mondtam én mindig, hogy a mennyiségtan csak a szobatudósoknak való.»

— Természetes — mondta az egyik.

— És milyen feladatot kaptál? — kérdezte egy másik.

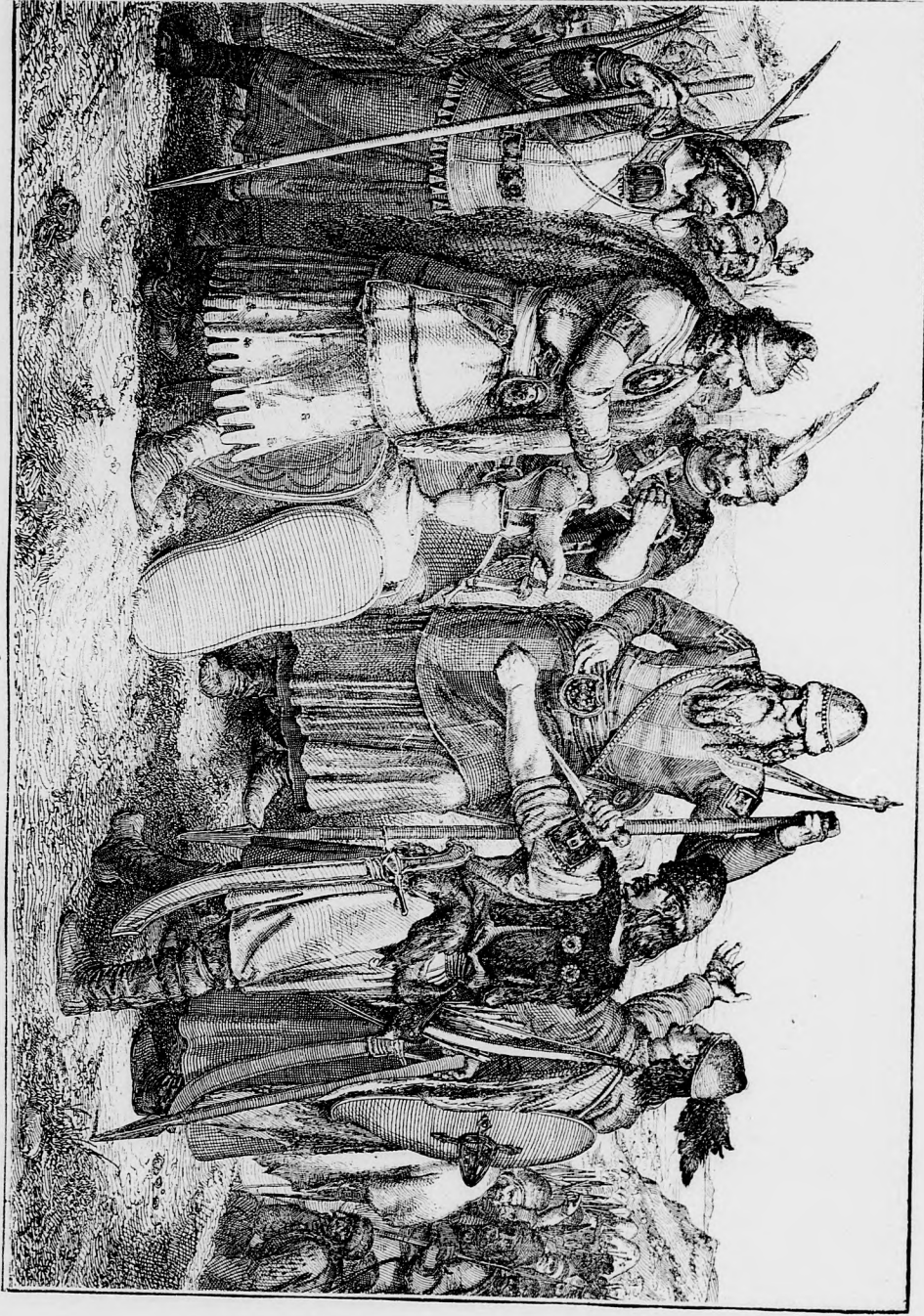
— A Pythagorasi tantételt. És minek az nekem, hogy az átfogónak a négyzete egyenlő vagy nem egyenlő a két befogó négyzete összegével?

— De arra se neked, se nekem, se senkinek a világon nem lehet szüksége — szólt oda pajkosan — egy harmadik tizenéves tanuló.

— S végre, ha egyenlő, mire való, hogy oly sokszor ismételjük azt nekik? S ha nem egyenlő, miért szekiroznak minket?

— Higyjétek el, kedves barátaim — mondtam én a tapasztalt ember önértetével — higy-

A VERSZERZŐDÉS.

SZT. ISTVÁN MEGKORONÁZÁSA.

jétek, a tanításnak mai rendszere el van hibázva; és mindaddig így marad, míg a németek itt lesznek.

Azzal a meggyőződéssel, hogy megbukásunk az idegen uralom ellen való nagy demonstrálás, s éles eszünknek tanúbizonysága, haza menünk, hol, megvallom, részemről eltűnt az előbbi lelkesedés.

Mint hogy sehogy sem értettem a mennyiség-tant, családomban elhatározták, hogy ne folytassam már azon naptól fogva a reáliskolát. Más részről családi viszonyaim nem engedték meg, hogy újra a gimnáziumba térjek vissza. A gyakorlati életbe kellett tehát azonnal kilép-nem, hogy mindjárt szerezzek is valamit.

Ez lett volna a legokosabb út, de én szerettem az iskolát. Nem kedveltem a mennyiség-tant, de a többi tantárgyakat jól tanultam. Szerettem az iskolát, melyet mi fiúk, élénkséggel és örömmel töltöttünk be; szerettem a tollkés-sünk által össze-vissza farigcsált padokat, szerettem a fekete táblát is, mely az én bukásom-nak volt tanuja.

De az a szemtelen Pythagorasi tantétel! Oh! ha valamely más feladatot kaptam volna! Isten tudja, talán kiláboltam volna belőle valahogy, mint a múlt években. De szerencsétlenségemre éppen annak kellett jönnie.

Egész éjjel róla álmodtam. Mindig előttem volt az a rettenetes négyszög azzal a reáponált háromszögével, a melyből aztán jobbra, balra két kisebb négyszög fakadt. Aztán a vonalak összebonyolítását, nagybetűk iszonyú zürzavarát láttam, s a fejemben kalapálni hallottam: BAC-NAF-RNAD-DEAB.

Sok időbe telt, míg Pythagoras és három négy-zete kimentek az eszemből. De később az idő, a mely szivaesával oly sok dolgot kitöröl az ész könyvéből, elmosta már ezt is, mikor néhány héttel ezelőtt az a szenrencsétlen ábra kis fiam egyik füzetében egyszerre csak újra felgerjeszté figyelmemet.

— Ez az átok ivadékaimra is átszáll! — így kiáltottam föl. — Szegény fiú! S ha neki is olyan végzetes lesz a Pythagoras tantétele, mint nekem volt?

Midőn az iskolából hazatért, ki akartam kissé kérdezni.

— Tehát, — kezdém komolyan, — a mértanból elértetek már a Pythagoras tantételéhez?

— Igen, édes apám — felelte fesztelenül.

— Nehéz tantétel, — folytatám, fejemet bölingatva.

— Ó, dehogy! — válaszolá mosolyogva.

— Ne tessed magadat, mintha te valami

nagy tudós volnál; azt akarod velem elhíttetni, hogy neked könnyű?

— Hát, persze, hogy könnyű!

— Ejnye, ezt a könnyüséget már csakugyan szeretném látni! — mondám önkénytelenül. — Hiába! nem tűrhetem a kérkedést.

— Jól van, mindjárt — válaszolta a vakmerő fiú. S a szót tett követte. Elővett egy darab papírost s egy czeruzát és lerajzolta sebe-sen a végzetes ábrát.

— A mi a magyarázatokat illeti, — folytatá nines más akadály, mint csak a választás. De neked mindegy, egyik vagy a másik magyarázat nemde?

— Igen — felelém gépiesen. S valóban nekem mindegy volt, mert hogyha száz magyarázat lett volna, én egyet se értettem volna.

— Akkor hát maradjunk a legközöségesebbnél — folytatta az én kis tudósom.

Ezt mondván, meghosszabbította azokat a vonalakat, a melyeket Czapai tanár úr huszonkét évvel ezelőtt velem meghúzatott és meghosszabbított és a legigazabb meggyőződés hangján elkezdte bizonyítani, hogy BAE háromszög egyenlő az NAF háromszöggel s hogy RHAB rombosz DEAB négyzettel szemben olyan mint egy elasztott alma, s hogy olyan sok más dolog egyenlő s annak természetes következménye az, hogy BHIC négyzet egyenértékű a CAFM és DEAB négyzetek összegével.

— S mostan — mondta fiam, mikor fényes beszédét befejezte — ha akarod, más úton is eljuthatunk ugyanezen következtetéshez.

— Irgalom! — kiáltottam megrémülve. — A hová már megérkeztünk, ott pihenünk meg az utazás fáradalmaiból.

— De én egyáltalában nem vagyok fáradt.

— Fáradt sem? No, ez a fiú egy jövődö-beli Newton!

S még az átöröklés elvéről beszélnek!

— Azt hiszem, hogy mennyiség-tanból az első leszel az osztályban — mondám.

— Nem, nem — felelte ő. — Van kettő a ki jobban tudja a mértant, mint én. S aztán nagyon jól tudod, hogy a szamarakon kívül mindenki érti a Pythagoras tantételét.

A «szamarakon kívül!» Huszonkét év múltán a fiam szájából hallom csaknem ugyanazon szavakat, a melyeket Czapai tanártól hallottam vizsgám emlékezetes napján. S a «nagyon jól tudod» kegyetlen iróniája!

Meg akartam menteni tekintélyemet:

— Tudom, tudom! Tréfából mondtam. Nem szabad kevélykedni ily csekélységekkel.

De Newton eközben megbánta már előbbi szigorú ítéletét.

— Különben — mondá zavarodottan — vannak olyanok is, a kik nem figyelnek soha s akkor... ha nem is szamarak... persze hogy...

Belekapaszkodtam e szalmaszába és szivből jövő, őszinte hangon felelém:

— Igen, igen, úgy lesz! Talán soha sem figyeltem.

— Hogyan? ... Te? ... — kiáltá fel fiam, fülig pirulva. S mindazonáltal fogadnék, hogy nevetni is kedve lett volna.

Kezemet a szájára tettem: — «Csitt, ne folytassuk a kutatást!»

Látható tehát, hogy Pythagoras tantétele új és súlyos megalázásban részesített. De mégsem haragszom már rá. Bizalmasabb viszony köztem és közöttte nem lesz soha, de most már házi barátoknak tartom, a kivel szépen kell bánni, akkor is, ha antipátiával viselkedünk iránta.

Castelnuovo után olaszból

P. A.

A nagyanyó.

— Victor Hugó. —

Hát alszol? Ébredezz anyánk anyja! Látod, Ha máskor aluszol, mozognak ajkaid, És szendered olyan, minő az imádságod, Ma ülsz, mint kőszobor; lélekzeted elállott, És szád — mi különös — ma meg se mozcizanik.

Fejed lehajtva ülsz, olyan szomorkodóan — Hát minket nem szeretsz? Rosszak valánk megint?

Fogytán a gyertyaszál s a tűz is elalvóban; Szólj, mert a gyertyaláng s a tűz a kandallóban S velük mi ketten is mind meghalunk, oh mind!

S ha minket halva lelsz kilobbant gyertya mellett, S fölébredsz, nagyanyó, mit mondasz majd nekünk?

Ah, két kis unokád nem hallja majd keserved! Szent pátronád hívod, hogy adjon segedelmet S ölelsz soká, soká, míg föl nem ébredünk!

Kezünkben kezeid talán fölengednének?

Add hát! S dalold nekünk a troubadour dalát: Hogy küzd a hős lovag, kit jó tündére véd meg, Ki zsákmányt visz haza virág helyt hitvesének, S őt hiva szüntelen, úgy osztja a halált.

Miféle szent ima riaszt el gonosz árnyat?

Repülni Lucifert ki látta? oh regéld!

Milyen rubint ragyog fején a gnómkirálynak?

A fekete manók vészesbnek mit találnak: Turpin zsoltárait vagy Lóránt fegyverét?

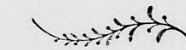
Vagy képeket mutass nagy, vastag bibliádba, Az aranyos eget, hol száz szent térdre hull, Jézuskát, a hogy épp a három bölcset imádja, Vezessed ujjaink, halkan silabizálva, A hol jó istenünk rólunk szól latinul.

A gyertya, nézd, anyó, alig hogy pislog im már, Tűzhely körött az árny setéten lengedez; A szellemek raja talán már odakinn vár. Oh mért imádkozol? S ha alszol: ébredj mindjárt! Te, máskor vigaszunk, ma mért hogy rémítesz?

Jaj, mily hideg karod! Ne tarsd szemed lezárva, Azt mondtad a minap: a föld tájékiról Az ember égbe jut, meg sirba... jó halála... S az élet eltűnik... Oh mondd meg valahára, Mi is az a halál?... Hát ajkad még se szól?

Könyörgtek ott soká, kesergő, siró hanggal; Virradt s nagyanyjukat föl nem kelté a hajnal, De kondul egy harang, mely tómpán kesereg... S ki este arra ment, egy utas vette észre, Hogy szentírás előtt, egy üres ágyra nézve Térdelt s imádkozott két könyező gyerek.

Radó Antal.

Képeinkhez.

A Wodianer czég kiadásában megjelenő Szalay-Baróti-féle a «Magyar nemzet története» cz. munkából közlünk két képet.

Az egyik a *vérszerződés*, melynek története, bizonyára nem ismeretlen lapunk olvasói előtt. Az erek felnyitása az esküt pótolja, ez azon ígéret megpecsételése, hogy míg Árpád nemzetsége élni fog, abból válasszanak fejedelmet. Hogy őseink meg is tartották fogadásukat, tudjuk.

A másik kép sz. Istvánnak, az első magyar királynak Ásztrik primás által történt megkoronázását ábrázolja az 1000. év. augusztus 15-én avval a koronával, melyet II. Sylvester pápa küldött neki, az apostoli királynak s melylyel a magyar királyok a mai napig megkoronáztatnak.

Az említett történelem, melynek egyes füzetéről lapunk irodalmi rovatában már olvastak előfizetőink, 65 füzetben, közel hatszázra menő illusztrációval fog megjelenni s egy füzet 30 krért kapható.

Horatiusról.*

A Krisztus előtt 44. év márciusának idusa nevezetes lap földünk történetében: a töprenkedő Brutus társaival hosszú habozás után Pompejus szobrának lábánál leszúrja Caesárt; a 23 dőfés közül egy talál és kioltja az ókor egyik legnagyobb államférfiának és hadvezérének életét. Brutus, az elméletek embere, nagy ősenek emlékéhez hiven föláldozza azt, a kihez hála köti, a ki őt fiaként szereti, egy agyremért, a köztársaság eszméjéért: mert a köztársaság szép fogalma üres névvé aljasul ott, a hol «nincs többé nép, csak élvező tömeg». Ámde szabadság és egyenlőség varázsnevek, melyek mindig elbűvölik a nemesebben verő szíveket. Így hát Athén, Pallas költői városa is fölkelül a hirnek hallatára, és saját dicső multjára emlékezve Brutus és Cassius szobrát Harmodius és Aristogiton szobra mellé helyezi: a római ifjak pedig, kik Socrates hazájába jöttek philosophiát tanulni Cratippustól és Panaetiustól, mohó rajongással olvassák Cicerónak fiához küldött csodálatra méltó bölcsészeti művét a kötelességekről, melyben tapsol a gyilkosoknak. Midőn azután Brutus félévi habozás után szeptemberhavában Athénben megjelenik, vetekedve sorakoznak zászlaja alá. Ottan elmélkedik a többi nemes ifju közt az Akadémiának, melyet Cicero a mindenség leghíresebb helyének magasztalt, árnys platánjai alatt egy venusiai libertinus fia is: alacsony termetű, szép, friss, piros arcú, sötét fürtű, keskeny homloku 21 éves ifju, neve — Quintus Horatius Flaccus, Róma jövője nagy lantosa. A volt rabszolga kiváló fiának is lángra gyújtja szívét a lelkesezés tüze, és Brutus a nagyészű, eleven, kellemes modoru ifjut annyira megszereti, hogy hadi tribunná teszi. Az ifju élet ábrándok világa, rózsákkal hintvék utai: nem csalódva, ki nem fáradva, ittasultan büszke álmok mámorától, szentnek nézi az ügyet, a melyért sikra száll, és Brutus két évig tartó hadjáratának diadalai közt sokszor szemébe néz a halálnak. (Carm. II. 7.)

Az ifju álmoknak csalódás a végük: Horatius hamar kiábrándult. A köztársasági pártban eszményi, önfeláldozó lelkeket keresett és mindenfelől csak önzésbe, nagyravágyásba ütközött. A nemes Brutus, Cato növendéke, egyedül képviselte az általános romlás közepette a köztársaság eszméjét. De hát Brutus nem született a tettek mezejére; a milyen nemes volt, mint ember, olyan rossz, mint hadvezér és politikus.

* Mutatvány Popini A. tanár Horatius című könyvéből.

A Philippi melletti csatát mindenki ismeri: ott szállt sirba a köztársaság árnya, ott dült kardjába Brutus, miután az erény létezése fölött is kétségbe esett. Az ifju hadi tribun is ott harczolt a végső küzdelemben, és midőn a ravasz Antonius bátorsága és lángesze megtörte hadának erejét, eldobta pajzsát, mint egykor Archilochos és Alkaios, és menekült. Sietett is az utókor rásütni érte a gyávaság bélyegét Róma zengzetes dalnokára, sőt azt is zokon vették, hogy, ha már meg merte menteni életét, miért nem dült kardjába, mint vezérei. Ma már, hála olyan emberek védelmének, mint Lessing, Weber és Jacobs, ez a vád üresfejű kérdők szájáról hangzik fel olykor. Horatiusnak, hazája és az utókor nagy hasznára, volt ereje tovább élni, lemondani és megalkudni a viszonyokkal. Tempori cedere semper sapientis est habitum. De nagy csalódások rávetik árnyékukat az ember életére: a lemondásba olvadt bánatos, elégikus hang a tiburi lantosnak sok versén átrezeg, a szomoru mult sokszor megmeleglatoztatja. (Carm. II. 1., II. 6., II. 7., II. 11. stb.)

A költő külső életének egyetlen nagy vihara lezajlott tehát; a 23 éves ismeretlen ifju nem kerül a proscriptio véres lajstromába, fölhasználja hát a közbocsánatot és Rómába siet. Egyszer volt már az örök városban: atyja, a venusiai coactor (tán adószedő), nagyon szerette egyetlen fiát és többet akarván belőle nevelni magánál, nem szülőföldén járatta iskolába, hanem Rómába vitte a híres Orbiliushoz, a nagynevű tanárhoz, kinek honfitársai szobrot emeltek halála után Beneventumban (Sat. I. 6.) (Suetonius: De grammaticis). De milyen más viszonyok közt élt akkor a világ fővárosában! Az ártatlan gyermekkor boldog éveit voltak azok a szerető atya gondos vezetése alatt, melyeknek örömét csak a plagosus (ütlegelő) Orbilius (Epist. II. 1. 70—71. sor) szigora zavarta meg olykor-olykor. Most pedig a jó atya nem él már, néki szárnyát szegték (Epist. II. 2. 50. sor). a közel mult sötét emlékeinek fellegei borongnak fölötte, atyja birtokát kiosztották valamelyik veteránnak, barát nélkül, elhagyottan áll a nagy városban. Nehéz, kétségbeesítő viszonyok próbálják ki a lélek erejét és nemességét. Horatius nem küzd már a szabadságért, jól érzi, hogy nincs annak már értelme Philippi után, de nem is szakad tőle el: nem áll sem Antoniushoz, sem Octavianushoz. Nem keres pártfogót, a maga lábán vág neki az élet küzdelmének. Suetonius Tranquillusnak (kinek szükmarkú és erősen interpolált adatai De viris Romanorum illustribus című művének negyedik

könyvében a költő életének egyedüli forrását képezik versein kívül) tanúsága szerint vagyona romjaiból, vagy valamelyik gazdagabb fegyvertársa jóvoltából irnoki hivatal (scriptum questorium) vásárolt magának, hogy életét föntartsa.

De Melpomene rámosolygott születésekor, — zengi a költő a negyedik könyv csodaszép versében, melynek a szélsőségekben csapongó J. Caesar Scaliger inkább szeretne szerzője, mint Aragonia királya lenni, — és az a mosoly most újra körülragyogja és hiven végigkísérve élte utain, szerez neki örök hírnevet. Már Athénben irogatott görög verseket, de mihamar belátta, hogy nem hoz velük hasznot hazájának, és csak fát visz az erdőbe, ha a görög költőóriások után azon a nyelven verselni merészel (Sat. I. 10. 34—35. sor). «Paupertas impulit audax, ut versus facerem», mondja az agg költő visszatekintve erre az időre a Julius Florushoz intézett híres levelében, a gyöngyök gyöngyében, mint Oesterlen nevezi. A marakodó Voltaire siet is megharapni érte hozzá intézett híres levelében; de hát Voltaire a hizelgést is szemére veti, ő, Nagy Frigyes kancellárja és uszályhordozója. Óvakodnunk kell attól, hogy a költő minden szavát betű szerint vegyük: lép-ten-nyomon ütvesztőbe jutnánk; a költő és az ember sokban egybeolvad, de sokban el is válik, mert a költészet a való eszményesítése. És per excellentiam illik ez Horatiusra, a humor, ironia és elmesség nagy mesterére. Florus barátja szemére veti, hogy az ígért verseket nem küldi és a szeretetreméltó költő kedves, szelid mosolyával (lento risu), mely állandóan ott ülhetett szép, szabályos arcán, e mondással kezdi tréfásan mentségei sorát. De eltekintve e mondás tréfás értelmétől, általános emberi tulajdon, hogy a szegénységből, alacsony helyzetből összes létező erőket megfeszítve kifelé törekszünk. De több más ok is adta a fiatal Horatius kezébe a stilust. Első ok volt kétségen kívül a tehetség kényszerítő hatalma, mely nem engedi, hogy az isten kegyelméből való poetának keblében heverjenek drága kincsei. Aztán a költő gyógyírt, feledést keres a sebekre, melyeket a közelmúlt csalódásai vág- tak keblén: ezt reméli a költészettől (laborum dulce lenimen) a magasztos eszmék ideális birodalmából.

¶3 amateur-fotografálásról.

A földolog tehát a kép sikerült fölvétele. Ehhez azonban rendkívül ügyesség kell, mert sem nagyon sokáig, sem nagyon rövid ideig nem szabad az érzékeny lemezt a fény hatásának

kíteni, mivel az előbbi esetben a kép elég, az utóbbi esetben pedig homályos lesz.

Ha a fölvétel megtörtént, akkor következik az u. n. előhívás. Ezt már a sötét kamrában kell eszközölni. Ennek hiányában sötét szobát is használhatunk, de csakis este, s ekkor a vörös lámpát használjuk, melyet e célra külön kell beszerezniünk s 1 frtért a fotográf kész- lékek kereskedésében meg is kapunk.

Az előhívásra külön folyadékokat használunk, melyeket negatívknak nevezünk s szintén készen kapunk a kereskedésben.

Mikor a lemezt a kazettából kivesszük e folyadékkal lehetőleg úgy öntjük le, hogy hirtelen érje az egész lemezt. Ezért beletesszük egy kaucsuk vagy porcellán tálcakába s ott öntjük le, azután a folyadékban addig öblögetjük a tál forgatása, himbálása által, míg a kép elő nem tűnik, és pedig oly formán, hogy a fehér részek, arc, kéz, ruha stb. sötét színűeknek látszanak.

Ezután tiszta vízzel lemossuk. Jó, ha vizet csapon ereszthetjük a lemezre, hogy a negatív folyadék minden részét tisztára levigye.

Ezután egy más folyadékba kell tenni, (ismét külön tálban) melyet negatív fixálónak nevezünk, s itt mindaddig forgatni kell, míg a lemez teljesen meg nem feketedik vagyis jobban mondva, míg a lemezen levő rózsaszínű zselatin színét el nem veszíti. Ekkor kivesszük a lemezt a folyadékból, ismét jól lemossuk, s tiszta vízbe tesszük egy jó órára. Egy óra mulva kivesszük és olyan helyre tesszük, a hol megszáradhat s a hol baj, veszély nem fenyegeti. A száradáshoz 6—8—10 óra szükséges, azért ha az előhívást este eszközöljük, lemeznünk reggelre teljesen meg fog száradni.

A kellően megszáradt lemezt aztán u. n. másolóramába tesszük. A lemez alá jön az u. n. aristo-papír, a melyet szintén a kereskedésben kapunk készen, még pedig a kép nagysága szerint Mignon, vizit és Cabinet-kép alakjában. Az aristo-papírral ellátott lemezt a másolóramában a napfényre tesszük ki. A fény hatása alatt a kép a lemeztől a papírra rajzolódik, még pedig olyformán, hogy a papír vörös színt kap. Vigyázni kell itt is, hogy a kép ne sokáig legyen kitéve a fény hatásának, mert elég, sem pedig ne maradjon nagyon világos. Inkább sötétebb maradjon mert az a folyadék, a melybe még e papírlap belejön, ugyanis világosabbá teszi.

Ha a kép kellő módon a lemeztől rárajzolódott a papírlapra, akkor azt kivesszük a rámból s egy tálcakába tesszük, melyben a pozitívnek nevezett folyadékból (ezt is készen

kapjuk) öntünk annyit, a mennyi a papírlap teljes előntésére szükséges. Itt e folyadékban addig fürösztjük, míg a kép a fényképek szokott színét föl nem veszi. Ekkor aztán kivesszük és tiszta vízbe tesszük a papírlapot, a melyet addig áztatunk, míg a folyadék arany tartalmától meg nem tisztul. Erre is néhány óra szükséges. Ezután vagy száraz üveglemezre, vagy kaucuklapra tesszük száradni, képes felével ragasztva föl reá.

Ha a papírlap megszáradt, az üvegről vagy kaucuklapról rendesen magától leválik. Ha nem válna le, ügyesen levesszük.

A kép teljes elkészítéséhez ezután már nincs más hátra, mint, hogy kartonlapokra fölragaszszuk. E kartonlapok a kereskedésben szintén kaphatók.

A fölragasztás lisztpéppel történik, oly módon azonban, hogy a papírlap alatt levegő ne maradjon s a ragasztóanyag össze ne csomósodjék.

Ezzel aztán a kép tökéletesen kész.

Sophokles.

— Boros Gábor dr. —

A görögöknél a dráma is, mint minden más költői műfaj, szorosan fűződött a vallásos élethez s eredete a Dionysos ünnepein énekelő dithyrambusokban keresendő. Ennek komoly fajából született a tragédia, a tréfásból a komédia. Hosszu idő telt bele, a míg némileg művészi alakot öltött a ráma, hiszen jó ideig egyszerű fabódé volt a színház is. Mikor kialakult a görög színház, három főrésze lett: a színpad (skéné vagy logeion), a táncz hely (orkhéstra) és a nézőtér (theatron). A színpad s a nézőtér között levő átjárón (parodos) járt a kar az orkhéstrára, a melyet deszkafal különített el a színészek öltözőjétől (hyposkénion).

Aiskhylos az első hirneves tragédiaköltő, a kinél azonban a lyrai és epikus elem még nem olvad össze tökéletes egységgé, egyéb fontos ujitásai közül pedig legnevezetesebb a két színész behozatala s a kardalok fölött vagy inkább mellett némi jelentőséget adott a párbeszédnek.

Ezeken a nyomokon haladt tovább a tragikus trias második tagja: *Sophokles*, a ki valószínűn 497/6-ban született Athenai községében, Kolonosban. Jómódu család sarjadéka. Atyja Sophilos, jövedelmező fegyverkészítő műhelylyel bírt. Gondos nevelésben részesült, a zenében a híres Lampros volt mestere.

A salamiszi győzelem alkalmából rendezett nagy ünnepélyen a paiant éneklő gyermekkart Sophokles vezette, csinos tánczával és ügyes

kithara-játékával elbájolja a közönséget. A költészet iránt való fogékonysága nagyon korán nyilvánult. Tragédia-írásra szánta rá magát s a már nagy hírű Aiskhylos nyomdokába lépett mindjárt legelső szereplésekor, 468-ban, elragadta a pálmát nagy költőtársa elől *Triptolemos* ez. darabjával, mely azonban elveszett. Mindjárt első föllépésekor feloldotta a szigorú trilogiai kapcsolatot s későbbi művei is különálló, egyenként magokban befejezett drámák. Ettől kezdve kedvelt költő lett, huszszor nyert első díjat s úgy Aiskhylost, mint Euripidest nem egyszer győzte le a drámai versenyeken. A nagy tisztelet következménye volt az, hogy a samosi háboruban (441—439) hadvezérré választották, noha sem ezen, sem más nyilvános pályára iránt soha sem érzett nagy kedvet, egyes pártokhoz nem szegődött s politikai téren leginkább diplomáciai küldetésekre alkalmazták sikeresen. Perikles leghűbb pártfogója, barátja, kedvelője volt s az ő révén ismerkedett meg Herodotossal, a történetíróval. Volt szövetség kincstárnok, volt első papja Alkon herosnak, de főgondját mindig a tragédiaírás tette. Nejétől, Nikostratétól négy gyermeke maradt, a kik azonban élete végét nagyon megkeserítették az által, hogy elme gyöngöngességgel, vagyonának rossz kezelésével vádolták. Gyermekei közül Jophon szintén tragédiaírással foglalkozott. A vádra azonban Sophokles bírái előtt elszavalta Attikára írott magasztaló dalát Oidipos Kolonosban című művéből s ezzel oly rendkívül elragadta a bírakat, hogy a vád alól legott fölmentették.

406-ban halt meg s emléke nagy tiszteletben részesült. A Dekeleia-ba vezető úton levő sírmlékére a halotti panasz jelképét, a szirént, faragták ki s néphatározat következtében évenként áldozatot mutattak be emlékének.

Mintegy száz művet írt, de reánk mindössze csak hét maradt.

Az egyes darabok velejét a következőkben ismertetjük.

1) *Aias*. Athene istennő az ellene elkövetett sérelem miatt megfosztja eszétől az Aiakidák e sarjadékát, úgy hogy örvényében egymásután öldösi a harmokat, a melyeket azoknak a görög fejedelmeknek néz, a kik az Akhilleus fegyverzetét tőle elvitatva Odysseusnak adták. Mikor aztán visszanyeri eszméletét, a szégyenértettől sarkalva önmaga ellen fordítja a fegyvert. Hiába akarják eltéríteni e szándékától a kart képező salamiszi hajósok, hiába Tekmena, — Ais rászedi őket azt mondva, hogy a bűnétől való kiengesztelődés végett megy a tenger partjára. Nagyszerű monológjában búcsút vesz a világtól s valóban öngyilkossá lesz. Ott talál-

ják meg hulláját, a melynek eltemetését megtiltja Menelaos és Agamemnon, de Odysseus — mint okos közvetítő, elcsitítja az atreida testvérpárt s a hőst eltemetik.

Sophokles e tragédiát bevégezhetné volna a hős halálával, de a régi görögök előtt, a kik oly fontosságot tulajdonítottak a halottak eltemetésének, éppen nem volt feltűnő, hogy a cselekvény a hős halála után még tovább foly. Ellenben a modern felfogás előtt visszatetsző, hogy a katasztrófával nem végződik a darab s ebből magyarázható, hogy némelyek a darab e részét későbbi átdolgozásnak tekintik.

(Folytatása következik.)

Az érettségi feladatok az 1893/94-iki tanévben.

Miskolczi ev. ref. főgimnázium.

Magyar nyelv. 1. Az Auróra-kör kiválóbb tagjai, munkálódásuk és hatásuk a magyar költészetre. 2. Mária Terézia törekvéseinek hatása a magyar irodalomra. 3. A közlekedési eszközök tökéletesedésének befolyása az emberiség anyagi és szellemi emelkedésére.

Latin nyelv. Marius beszéde a népgyűléshez, midőn a Jugurtha elleni háború fővezérévé neveztetett.

Görög nyelv. Cyrus halála. Herod. I. 214. **Rómet nyelv.** Az okos szultán. (Ford.)

Mennyiségtan. 1. Ha két szám összegéhez négyzeteik különbségét adjuk, 230-at nyerünk eredményül, ha pedig azok különbségéhez négyzeteik összegét adjuk, eredményül 314-et nyerünk. Mely számok azok? 2. Ha egy henger alakú kazán alapkörének átmérője 4·8 m., mennyi lesz a henger és a hengerbe alkotható gömb és kup térfogata külön-külön?

IRODALOM.

A Korrajzok czimen dr. Körösi László szerkesztésében megjelenő vállalat 22—24. számai Vadnai Károly életrajzát hozza. E füzet Vadnai ifjúságát, katonáit részletesen megírva, bemutatja őt mint novellairót, mint regényíró, mint kritikust, mint drámabírált, mint Kisfaludyt és akadémiust, mint szerkesztőt és mint embert. A kitűnően megírt életrajzot, mely 266 lapra terjed, szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára 90 kr. Eddig már a következő életrajzok jelentek meg: XIII. Leo pápa (30 kr.), Ferenc József (30 kr.), Kossuth Lajos (60 kr.), Jókai Mor (90 kr.), Vaszary Kolos (1 frt 20). Majdnem fele áron jut a füzetekhez az, a ki 30-ra öt frtjával előfizet, mert kilencz frt értékű füzetet rendel meg. A Korrajzok kiadóhivatala (Bpest, Andrassy-ut 25.) mutatványt is szívesen küld.

Arany János Toldijáról nagyobb tanulmány jelent meg Székely Aladártól. E munka a Toldi költői elemzését tárgyalja s mint ilyen mindenesetre hézagpótló is. Éppen ezért nemcsak az ifjúsági könyvtáraknak, hanem a tanulóknak is ajánlhatjuk, annál is inkább,

mivel a Toldi, mint iskolai olvasmány ugys ismeretes előttük. A ki szereti a komoly munkákkal való foglalkozást, az egyhamar jobb könyvet nem olvashat. A könyv csinos kiállításban 130 lapnyi terjedelemmel a Franklin-társulat kiadásában jelent meg s bármely könyvkereskedés útján megszerezhető. Ára 80 kr.

Horatius. Tanulmány, írta Popini Albert bpesti kegyesrendi főgimnáziumi tanár. E könyvről röviden csak annyit mondunk, hogy ennél jobb és szebb tanulmány Horatiusról magyar nyelven még nem jelent meg. Célja az, hogy Róma legnagyobb lantos költőjét a művelt közönség előtt népszerűsítse s úgy látszik, a szerzőnek ez részben sikerül is, mert ez a kötet már a második kiadásban jelent meg, mivel művét az első kiadás alkalmával a kritika valóságos hosannával fogadta. A 153 lapra terjedő rendkívül izléses munkát Horatius, Maecenas és Augustusnak arcképe s Tiburnak és Horatius villájának térképe díszíti. Ára 1 frt. Megrendelhető lapunk szerkesztősége útján is.

A Magyar Mese és Mondavilágnak, Benedek Elek nagy mesekönyvének a második kötetéből a közoktatási miniszterium, épp úgy, mint annak idején az első kötetből, 200 példányt vett meg az állami iskolákban való kiosztás végett. Egyben a miniszter úgy nemzeti, mint pedagógiai szempontból különösen kiemelve e könyv értékét, az összes iskolának melegen ajánlotta. Az egyelőre öt kötetre tervezett millenáris vállalatnak pár hét múlva megjelenik már a harmadik kötet is. Most kaptuk ugyanis a 25—28. füzetet s így a harmadik kötetből még csak két füzet hiányzik. A Mese- és Mondavilág ma a gyermekek és serdülő ifjúságnak a legkedvesebb olvasókönyve. Olvassák palotában és kunyhóban az iskolákban s e könyv valóban meg is érdemli, hogy szelvében olvassák. A meséket és mondákat sikerült illusztrációk tarkítják Széchy Gyulától. Egy-egy füzet ára 25 kr., egy köteté 3 frt. Az első füzettől kezdve még mindig meg lehet rendelni a kiadó Athenaeumnál és minden könyvkereskedőnél s tíz füzetenként 2 frt 50 krral elő is lehet fizetni, mely esetben a kiadó viseli a postaköltséget.

FELADATOK.

1. A kisebb tanulók dolgozzák fel kivonatban a Magyar Történeti Albumban megjelent leírás után saját szavaikkal a hunok és magyarok eredetét.

2. A 3. és 4. oszt. tanulók írják le akár történelmi ismereteik, akár latin fordítás után a következő tételt: *A Horatiusok és Curiatiusok párharcza.* Adott vázlat: *A)* Rövid tárgyalása az ide tartozó előzményeknek: 1. Róma és Alba közti viszálykodás. 2. Annak párviadal útján való elintézése. *B)* A párhajleírása. I. Bevezetés: 1. A cselekvény személyei. 2. A küzdelem színtere saját felfogásuk szerint. II. Előkészületek a harcra: 1. Az ifjak fegyverzet. 2. A vezéreknek s a rokonoknak ezekről mondott véleménye. III. Maga a küzdelem: Az ifjak magatartása a küzdelem elején, az összecsapás hevesége, a nézők; a két Horatius eleste, az életben maradtak helyzete, csele és futása. Az utolsó Horatius győzelme. A diadal hatása: a rómaiak öröme, az albaiak leigázása. Következmények: *a)* a római államra nézve: Alba fölötti uralom, *b)* a győzöre nézve: testvérgyilkosság.

3. A felsőbb osztályu tanulók dolgozzák fel e tételt: *Senki sem próféta saját hazájában.* (Nemo profeta in patria sua.) Vázlat: Mit értünk a prófeta kifejezés alatt? Mi az oka, hogy a prófeta, a mi alatt kiváló embert értünk, nem boldogulhat saját hazájában? *a)* Mert gyermekora óta ismerik, látják őt s épp ezért bizonyos

féltékenykedés támadt ott iránta, a mi az idegenek közt nem üti föl fejét oly hamar; b) ott ismerik és látják hibáit, gyöngeségeit is. Mi következik ebből? Elővigyázóknak kell lennünk hazánkban és szülővárosunkban, hogy ott is csak előnyösen ismerjenek, s épp-n ezért eme közmondás ne tartson vissza bennünket attól, hogy érdemeket szerezzünk s ha szereztünk, juttassunk dícsőségünkön részt annak a kis körnek is, mely gyermekségünk óta ismer, s árasznak reá is fényt.

A kidolgozott pályatételek beküldési határideje május 15. A legjobb dolgozatok íróinak egy-egy kötetet tűzünk ki a szépirodalmi könyvtárból.

A pályázatokra kitűzött dolgozatok közül Müller Jenő a fordításra és az »Uj földesur« vázlatára is küldött be pályamunkát, mit e helyen helyreigazítunk.

FEJTÖRŐ.

1. Számítási kérdés:

A, B és C községek fekvése háromszöget képez. A-től B-n át C-ig a távolság 24 km.; B-től C-n át A-ig a távolság 16 km. C-től A-n át B-ig a távolság 28 km. Mily távolságban vannak a községek egymástól? (Beküldő: Horváth Jenő.)

2. Földrajzi kérdés:

Melyik földterület az, a mely egy folyónak köszönheti létét, mert ezen folyó gyakori áradásai teszik termékenyvé? Mi a neve e folyónak? Miről nevezetes e földterület? Mi a fővárosa a hol fekszik? (Beküldő: Csizsár J.)

3. Történelmi kérdés:

Ki volt I. Károly angol király híres tanácsosa, kit a király Írország kormányzójának nevezett ki s ott sok üdvös intézményt hozott be? Mi az igazi neve? Miként végezte pályafutását?

4. Természetrajzi kérdés.

Melyik az az Ázsiából hozzánk került növény, melyet különösen Európa középső és déli részén természetlenek? Levelei szividomúak, karélyosok és fűrészesek; virágzata fűrt; a termés különböző alakú és színű boggyó. Mit készítenek belőle? Melyik rendbe és családba tartozik? (Hodács Ágostontól.)

5. Fizikai kérdések.

1. Ki mondotta ki legelőször a mozgástanban annyira nevezetes tehetetlenségi törvényt? 2. Ki fedezte föl a villamos indítást? 3. Ki találta föl az elektrophort? (Horváth Jenő.)

5. SZÓTAGREJTVÉNY.

A következő szótagokból: lon, lás, zsef, bély, ve, ár, sut, rá, va, si, ér, tus, kos, jó, ta, ka, so, ge, po, a, ko, nya, — alkotandó kilencz szó, melyek értelme a következő: az ó-kor egyik legnagyobb bölcse, a foenicziaiak őse, szabadságharcunk kimagasló alakja, az emberi test egy része, férfi név, egy híres vár, római történetíró, a szónoki beszéd legfontosabb kelléke, huszárfeje. — A kezdőbetűk felülről lefelé olvasva egy szórakoztató játék nevével adják.

Csak azoknak neveit közöljük, a kik legalább 4 rejtvény helyes megfejtését beküldik a határidőig. A megfejtők

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

közt egy értékes könyv sorsoltatik ki. **Megfejtési határidő: 1895. április 28.** A határidőn túl beérkező megfejtéseket nem vesszük figyelembe.

A 14-ik számban között talányok megfejtései: Számítási kérdés: Az első könyvben 168, a másodikban 200, a harmadikban 336 lap van. Földrajzi kérdés: Cagli (ejtsd: Kallyi) Történelmi kérdés: Ayla van Savichen (Weigel van Suichen) vagyis Viglius Zuichenius, Barhusban Frizlandban született 1497-ben, Brüsszelben 1577-ben halt meg. Bourges, Padova, Ingolstadt városokban tanított. V. Károly császár és II. Fülöp király tanácsosa. Részt vett az 1546–47-iki schmalkldi háboruban. 1557-ben mondott le hivataláról. Természetrajzi kérdés: A napraforgó (Helianthus annuus.) Számrejtvény: A kiből nagy ur lett. Sakkrejtvény:

Arany kalászszal ékes rónáság.
Melynek fölötté lence délibáb
Enyelgve üz tündérlátékokat,
Ismersze még, oh ismerd meg fiad.

Helyesen megfejtettek: Fábrián László, Kaltenecker Károly, Csizsár József, Pletikoszich András, Horvátszky Tamás, Hoffmann Kálmán, Völgyi János, Varga Elemér, Kovács János, Orbán Károly, Schandl testvérek, Schlosser Ferencz. A 13. szám fejtörőinek helyes megfejtéseit beküldték, de neveik kimaradtak a következőknek: Tóth Gyula, Kleckner Emil és Wickl Kálmán, Popovics Endre, Schlosser Ferencz, Wiener Adolf, Raab Antal, Strausz Pál. A kitűzött jutalomkönyvet Csizsár József (lakik: Budapest, Mária-utca 23.) nyerte el.

Szerkesztői üzenetek.

Grósz S. Szatmár. A történelmi albumra vonatkozó kérdéssel forduljon a kiadóhivatalhoz. **Balkányi R.** A kérdések tulságos könnyűek. **Blanch I.** A mensa academica vagy diák asztal czélja az, hogy a szegény sorsu egyetemi hallgatók részben teljesen ingyen, részben pedig igen csekély díjért jó ebédet és vacsorát kaphassanak. **Perl I.** Eltettük. **Tóth Gyula.** Tessek. **Varga G. M. Túr.** Nagyon szívesen olvastam józan felfogásról tanuskodó, szerény hangon írt levelét. Igaza van abban, hogy a mi elfogulatlan kritikánkban meg lehet nyugodni, mert mi nem az egyének után itélünk, mert azokat nem ismerjük, hanem csak a beküldött dolgozatokról mondunk igazságos véleményt. Mi örülünk legjobban, ha egy-egy tehetséges ifjút fölfedezhetünk, s higye meg, az ilyenek készséggel nyitjuk meg lapunk hasábjait. Hogy rossz dolgokat nem fogadunk el, természetes, mert magunkról állítanánk ki szegénységi bizonyítványt. A jó dolgozatokat azonnal közöljük, hisz lapunk egyik czélja az ifjuság buzdítása a komoly munkára. Adomákat nem igen közlünk, az epigrammokat pedig szívesen kiadnók, mert a hexameterek jők, — de a pentameterek nagyon sántikálnak. A többiből küldjön, de csak jól megválogatva s ha jők lesznek, készségesen megnyitjuk számukra a lap hasábjait. **Perlaky I.** Bpest. Vergil Culex-ének tartalma ez: Egy juhászt álmlában egy kígyó készült megmarni. Ezt látván egy szunyog, arczára száll, megcsipí, mire az fölébred s a szunyogot megöli. Ime azonban látja feléje közeledni a kígyót, elúzi s elalszik. Álmlában megjelenik neki a szunyog szelleme, szemrehányást tesz neki. A juhász fölébredvén belátja tettének igaztalanságát s a szunyognak gyönyörű sírhalmot állít fel zöldelő pázsittal és különféle virágokkal díszített hantokból.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és
könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

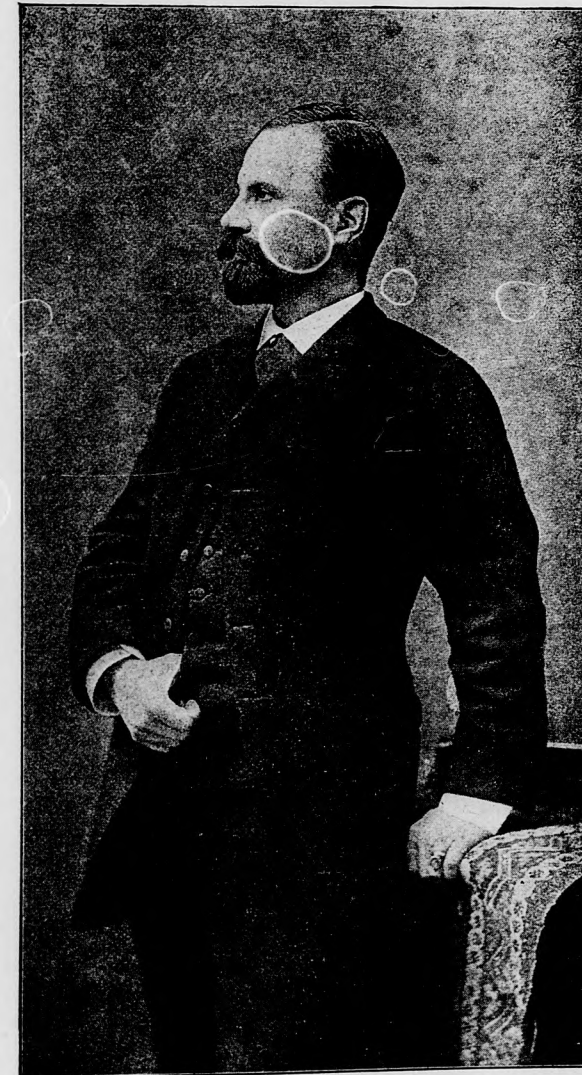
felvételnek és jutányosan számíttatnak.

Szalay Imre.

A «Nemzeti Múzeum» igazgatója.

A Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, Szalay Imre 1846. nov. 8-án Bécsben született. Atyja, Szalay Ágoston udvari tanácsos, a jeles történetbuvár és régiséggyűjtő volt. Középiszkolai tanulmányait Győrött és Sopronban, jogi tanulmányait a bpesti egyetemen végezve 1870-ben ügyvédi diplomát nyert.

Allamszolgálatát a kir. táblánál kezdte meg, hova 1868-ban mint joggyakornok lépett. 1869-ben a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz ment át és gyors emelkedéssel 1880-ban osztálytanácsos lett. Trefort Ágoston 1883-ban a művészeti és emberbaráti ügyek igazgatójára külön ügyosztályt állítván fel, ennek élére őt állította. Ez állásában vezetése alá tartoz-

tak: a nemzeti múzeum, az országos képtár és történelmi arcképcsarnok, az iparművészeti múzeum, a műemlékek országos bizottsága, a technológiai iparmúzeum, a Strobl-féle szobrászati iskola és műterem, a Lotz-féle festészeti iskola.

Mint e nagy fontosságú ügyosztály vezetője, 1891-ben miniszteri tanácsossá nevezetett ki s 1894. október havában az ezredéves országos kiállítás történelmi főcsoportjának igazgatójává lett. A Magyar Iparművészeti Társulat 1891-ben alelnökévé választotta, a Képzőművészeti Társaságban mint választmányi tag foglalt helyet.

Az iparművészet terén irodalmi munkódot is fejtett ki, melynek főbb termékei: Szalay Ágoston régiséggyűjteményének ismertetése. A művészi ipar az országos tárlaton.